

tans illum contractum coniugalem coniungentem.
Scot. 4. sent. dist. 26. q. vn. l. K.

57. Int. Quo loci sacrae scripture habetur institutio Sacramenti Ordinis? Resp. habetur apud Matthei. c. 26. hoc facite in meam commemorationem, & Ioan. c. 20. Quorum remiseritis peccata, &c. quæ duo scilicet potestas respectu Corporis Christi veri, & potestas respectu Corporis Christi mystici pertinent ad Ordinem sacerdotalem. Scot. 4. sent. dist. 2. q. 1. l. D.

58. Int. Quomodo se habuit Christus in institutione Sacramentorum? Respondetur, quod Christus se habuit ut causa meritoria. Deus autem ut causa principalis, quia ipse solus se determinat ad causandum effectus Sacramentorum regulariter concomitantes Sacraenta, ideo est causa principalis, Christus vero est causa meritoria propter obsequium exhibatum Sanctissimæ Trinitati tamquam à persona gratissima, & dilectissima. Scot. 4. sent. dist. 2. q. 1. l. F.

59. Int. A quo Sacraenta habuerunt efficaciam? Resp. quod tam Circumcisio, & alia Sacraenta legis veteris, quam cetera Sacraenta legis nouæ habuerunt efficaciam à Passione Christi: illa veteris legis à Passione Christi prævisa, sed Sacraenta nouæ legis habuerunt efficaciam à Passione Christi exhibita in actu Christi magis interiori, quam exteriori: Scot. ibid. l. I. K.

60. Int. Quomodo intelliguntur Sacraenta flu-

xisse

xisse ex vulnero lateris Christi, si vulnus inflictum fuit post mortem? Resp. Sacraenta fluxisse a latere Christi non propriè, sed per quandam similitudinem expressiorem eorum, quæ ibi fuerant ad sensibilia, quæ sunt in quibuldam Sacramentis, ut sunt sanguis, & aqua, quæ duo principaliora Sacraenta ostendunt, scilicet Eucharistie, & Baptismi, ut habetur extr. de celebratione Missarum cap. 8. In quadam nostra, in fine, in quibus duobus (scilicet aqua, & sanguine) duo maximè Sacraenta Redemptionis videlicet, & Regenerationis reluant. Scot. ibid. l. M & Num. 11. quæb. 3. l. Q.

DE BAPTISMO

TIT. II.

nt. An baptizati Baptismo Ioannis necessario tenetur iterum baptizari baptismō Christi? Respondeatur, quod si Ioannes batizat in forma baptismatis Christi, tunc non erat iterum baptizandi, quia tunc baptismō Christi, non Ioannis fuissent baptizati. Si vero non fuissent baptizati in forma Christi, sed aliqua alia forma, scilicet in nomine Christi venturi, vel alia, tunc fuissent iterum baptizandi baptismō Christi, ut habetur ac Confer.

C

di-

distinguit. 4. Can. 39. Alind est baptizare. Scotus 4.
sentent. distinguit. 2. quest. 2. l. A.

2. Int. A quo potuit scire Ioannes formam baptismi Christi? Resp. potuit scire talem formam à Christi discipulis, vel ab alijs videntibus, & audentibus eos baptizare. Scot. ibid. l. A.

3. Int. Ad quid ergo baptismus Ioannis? Resp. quod baptismus Ioannis erat sicut quedam dispositio mere præparativum ad baptismum Christi, ut per illam ablutionem facilius inclinarentur homines ad suscipiendam aliam ablutionem sibi salutarem. Scot. ibid. l. A.

4. Int. Quotuplex est baptismus? Resp. triplex est baptismus, scilicet, fluminis, sanguinis, & flamnis, de primo loquimur. Scot. 4. sent. dist. 4. q. 3. l. A.

5. Int. Quid est baptismus? Resp. Baptismus est ablutionis hominis aliqualiter consentientis, facta ab alio, in qua simul certa verba, cum intentione debita preferente significans efficaciter ex institutione ablutionem animæ à peccato. Vel alio modo. Baptismus est Sacramentum ablutionis animæ à peccato consistens in ablutione hominis aliqualiter consentientis facta in aqua ab aliquo abluiente, & in verbis certis simul ab eodem ablendum debita intentione prolatis. Scot. 4. sent. d. 3. q. 1. l. E. Vel sic. Baptismus est Sacramentum ablutionis animæ à peccato consistens in ablutione hominis viatoris aliqualiter consentientis, vel libero arbitrio numquam usi, facta in aqua clementari fluida, cum pro-

prolatione verborum actum, & suscipientem, & Ministrum cum invocatione Trinitatis designantium ab alio simul abluiente, & verba certa proferente, & intendente facere, quod facit Ecclesia Christiana. Vel alio modo. Baptismus est ablutionis hominis viatoris aliqualiter consentientes, vel libero arbitrio numquam usi, facta in aqua elementari fluida ab alio, simul abluiente, & verba certa actum, & suscipientem cum invocatione Trinitatis designantia proferente, tam in abluiendo, quam in proferendo, intendente facere, quod Christus institutum faciendum, vel quod intendit facere Ecclesia Christiana, efficienter significans ex institutione Diuina ablutionem animæ à peccato. Ex ista definitione habent omnes conditions requisiæ ad baptismum. Scotus 4. sent. dist. 6. q. 1. l. D. E.

6. Int. Quænam differentia reperitur inter istas iam assignatas definitiones? Resp. nulla differentia essentialis experitur, sed solum respectu diuersi modi opinandi, nam in prima admittitur fundamentum relationis esse ablutionem, quæ ponitur in casu recto, in alijs vero admittuntur ablutione, & verba simul ex æquo pro fundamento talis relationis sed in obliquo. Scot. 4. sent. d. 3. q. 1. l. E.

7. Int. Quænam est forma Sacramenti Baptismi, Resp. quod forma potest dupliciter considerari, uno modo propriè pro altera parte composti & sic forma baptismi est illa relatio, seu respectus signi, scilicet ablutionis ad effectum signatum, per quem

quem respectum Baptismus dicitur formaliter Sacramentum. Alio modo accipitur impropriè sci-
licet pro parte principaliori, & actualiori determinan-
tate: & sic verba sunt forma, quia verba sunt prin-
cipaliora in Sacramento, & actualiora ipsa ablu-
tione. *Sot. 4. sent. dist. 3. q. 2. l. A. B.*

8. Int. Quænam verba sunt forma Baptismi?
Resp. quod forma necessaria ad Baptismum potest
ad duo referri vel ad Sacramentum, vel ad minis-
trum; si ad Sacramentum hæc est forma, *Baptizo
te in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti* si ad
ministrum, *ego te baptizo in nomine Patris, &c.*
Et habetur extr. de Bapt. & eius effect. cap. 1. *Si
quis puerum ter in aqua immiserit in nomine Pa-
tris, & Fili, & Spiritus sancti. Amen.* Et non dixer-
it, *ego te baptizo in nomine Patris, & Fili, & Spi-
ritus sancti*, nō est puer baptizatus. *Sc. ib. l. A. A. C.*

9. Int. Quid vult praeficerre illa forma necessa-
ria quoad ministrum? **Resp.** nihil aliud vult dice-
re, nisi quod minister deber illa forma ut, cuius
parte ablata esset Sacramentum; unde si relinque-
ret illam particulam *ego*, peccaret mortaliter mini-
ster, attamen esset verum Sacramentum, nam post
tempus Alexandri III. quantum ad Ecclesiam Latini-
nam necessitatem mimisit exprimere, *ego* *Scot. ib. l. C.*

10. Int. Si Sacerdos, vel minister dimitteret for-
mam illam impositam ab Ecclesia, posset ne excu-
sari? **Resp.** minimè excularetur, non enim ignorar-
ti posset cum exculcare; quia tenetur scire illa, quæ

Iunct

sunt sui officij, ad quod deputatur. *Scot. ib. l. C.*

11. Int. Quænam est forma necessaria ministro
Græco? **Resp.** quod prius ponebatur forma in In-
dicatio cum nomine personæ baptizantis, dicen-
do, *Baptizat te Paulus, Ioannes, &c.* Sed quia pro-
pter talē formam ortum habuit schisma, gloria-
bantur enim de ministris baptizantibus, ideo nolue-
runt illam seruare, sed posuerunt illam in modo
optatiuo, nominando suscipientem in tertia perso-
na, quæ forma talis erat *Baptizetur seruus Christi in
nomine Patris, &c.* *Scot. ib. l. C.*

12. Int. Quare posuerunt illam formam in modo
optatiuo, ponentes suscipientem in tertia persona?
Resp. vt significanter ministrum non esse aucto-
rem baptismi, sed orantem, & desiderantem effe-
ctum conferendum à Deo. *Scot. ib. l. C.*

13. Int. Erat ne recta locutio appellando susci-
pientem seruum Christi? **Resp.** quod melius fuis-
set exprimere suscipientem nomen proprio quam
vocare illum Christi seruum, quia adhuc non erat
seruus Christi, sed baptizabatur, vt esset seruus
Christi loquendo de servitio spirituali, quo Chris-
tianus Christi seruus est. *Scot. ib. l. C.*

14. Int. Fuit ne licita Græcis Ministris illa præ-
dicta forma? **Resp.** quod tandem fuit licita, quandiu
fuit ab Ecclesia Romana tolerato. *Scot. ib. l. D.*

15. Int. Fuit ne rationabilis illa Græcorum for-
ma? **Resp.** quod fuit rationabilis durante causa, cau-
sa enim fuit ad tolerandum schismas; ablati igitur
schis-

Schismate non amplius sicut rationabilis, sed potuit fuisse eis imposita forma communis. *Scot. ibid. I. D. Q.*

16 Int. Supposito, quod Ecclesia non prohibuerit talem formam tenet ne Græcorum baptisma? Resp. quod Ecclesia illam formam permittente, videtur licitum illum continuare, maxime si in Concilij sui particularibus inter se talem formam esse seruandam ordinauerint; tamen si prohibuerit, teneret Sacramentum, sed Ministri evitentes peccarent. *Scotus ib. l. D.*

17 Int. Sunt ne omnia verba posita in forma baptismi necessaria, ut exprimi debeant? Resp. quod verba pertinentia ad formam, quædam exprimunt Ministrum, quædam suscipientem, & quædam exprimunt actum; De primis verbis non est necesse simpliciter illa exprimere, quia si derelinqueretur illud pronomen *ego*, adhuc parvulus esset bene baptizatus. De verbis vero experimentibus suscipientem, & actum, dicendum est esse necessario præferenda. *Scot. ibid. l. E.*

18 Int. Vnde elicitor huiusmodi necessitas? Resp. quod necessitas, ut illa exprimantur, habetur apud *Matt. c. vlt.* vbi dicitur, *Baptizantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, vbi exprimitur actus, & suscipiens. *Scot. ibid. l. E.*

19 Int. Sunt ne necessaria verba illa in nomine Patri, &c. Resp. maximè, & sunt præcè necessariò pertinentia ad formam Sacramenti. *Scot. ibid. l. E.*

20 Int. Possono ne verba formæ prædictæ variari?

ri? Resp. dicta verba possunt quatuor modis variari. Primo secundum substantiam, secundo secundum qualitatem, tertio secundum quantitatem; Quartò secundum Vbi. *Scot. ibid. l. E.*

21 Int. Quomodo intelligetur variatio secundum substantiam? Resp. intelligitur derelinquendo aliqua illorum verborum, & pro illis alia verba ponendo. *Scot. 4. sent. dist. 3. q. 2. l. E.*

22 Int. Quomodo intelligitur variatio secundum quantitatem? Resp. intelligitur sic, scilicet apponendo alia verba, vel subtrahendo, & sic apponendo, vel anteponendo, vel postponendo, vel interponendo. *Scot. ibid. l. E.*

23 Int. Quomodo intelligitur variatio secundum qualitatem? Resp. intelligitur in auferendo aliquam requisitam terminationem ad congruam locutionem. *Scot. ibid. l. F.*

24 Int. Quomodo intelligitur variatio secundum. Vbi? Resp. intelligitur sic, quod aliqua formæ verba de loco uno in alium transportentur. *Scotus ibid. l. F.*

25 Int. Si fieret variatio secundum istos modos, tenet nō Baptisma? Resp. quod si minister intenderet ut illa forma sic variata tamquam propria Ecclesiæ forma, non baptizauit præcisè, quia deficeret illa intentio vtendi verbis, quibus vtitur, tamquam forma Ecclesiæ, nam intendit ut illis verbis aliqualiter variatis tamquam forma præcisæ Baptisma. *Scot. ibid. l. E.*

26 Int. Quot modis sit variatio secundum substantiam? R. sp. quinque modis sit variatio secundum vocem tantum, ut vtendo voce Graeca pro Latina, secundo secundum significatum disparatum importatum per nomen variatum, ut ponendo lapis loco filij. Tertio quando variantur nomina significantia? tres personas Divinas non substitutione personarum, ut loco patris ponendo genitoris. Quarto, quando personae Diuinae nominantur per unum nomen collectivum, ut dicendo in nomine Trinitatis; Quinto quando nomen variatum connotat personas, sicut effectus causam, ut dicendo in nomine Christi. Scot. ibid. I. G.

27 Int. Si fuerit variatio berborum secundum vocem, tollitur ne forma Baptismi? Resp. negatiue, in qualibet lingua potest fieri Baptismus, & sic in diuersis linguis, cum sit variatio, talis variatio non mutat formam. Scot. 4. sent. dist. 3. q. 2. I.G.

28 Int. Quid dicendum de baptizante solemniter ratione officij? Resp. quod forte illi non licet alio idiomate formam proferre, nisi Latino, sicut nec in institutione Eucharistiae, quia sic instituit Ecclesia Romana, que ordinavit, ut officia Euchariastica dicantur, & Sacraenta ministrantur in latine grammatico, quia hoc distinctius potest proferri. Scot. ibid. I. N.

29 Int. Si verbum fuerit variatum secundum substantiam, & habeat significatum omnino disparatum, ut si poneretur lapis loco patris, quid dicendum?

dum? Resp. quod tunc omnino non seruatur vera forma baptismi; hoc enim est impertinens, & per consequens cum prolatione huiusmodi verborum non baptizatur. Scot. ibid. I. H.

30 Int. Quid dicendum, si fuerit variatio nominum significantium tres personas? Resp. quod variatio nominibus personarum, & loco Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, positis, Genitoris, Geniti, & Spirati, non seruatur vera forma baptismi quia Christus voluit personas vocari nominibus personarum, & rationabiliter; Nam sicut Iudeus datum erat, ut inuocaret nomen significans essentiam Diuinam, nempe, tetragrammaton, ita Christus dedit Ecclesie nomina significantia personas Diuinas sub proprijs nominibus. Scot. ibid. I. H.

31 Int. Quare sic voluit nomina personarum inuocari? Resp. quia possibile erat, ut in aliqua inuocatione nomen personae habeat maiorem efficaciam, quam non habet nomen proprietatis personae. Scot. ibid. I. H.

32 Int. Quid dicendum, si fieret in nomine collectio Personarum, scilicet Trinitatis? Resp. quod tunc non seruaretur forma Baptismi, quia Christus intellexit illas personas esse explicandas, nomen tamen Trinitatis implicitè tantum importat personas, & ideo quando de Conser. dist. 4. Can. 24. à quodam Iudeo habetur, si in nomine sancta Trinitatis. &c. Resp. quod debet explicitè intelligi pro tribus personis. Scot. 4. sent. dist. 3. q. 2. I. H.

33 Int. Quid dicendum, si quis baptizaret in nomine Christi, dicendo: *Ego te baptizo in nomine Christi?* Resp. quod aliquando fuit licitum tali vti forma, vt habetur, *Ael. Apost. cap. 2. 10. & cap. 19.* sed modo non amplius licet. *Scot. ibid. l. H.*

34 Int. Quomodo vtebatur ita forma in primitiva Ecclesia, si alteram iam Christus edidit. Fuit ne illa prior reuocata? Resp. quod nullus inferior potest reuocare legem factam à superiore, nec simpliciter, neque quoad tempus, sic nullus potuit reuocare legem de bapuzando in ita forma, in nomine Patris, & Filij, &c. & ideo solùm fuit facta aliqua dispensatio, scilicet, vt vterentur tali forma in nomine Christi *Scot. ibid. l. I.*

35 Int. Quænam fuit causa talis dispensationis? Resp. quod causa dispensationis ad tempus fuit, vt diuulgaretur Christi nomen, quæ cessante, cessauit etiam dispensatio. *Scot. ibid. l. I.*

36 Int. Si quis nunc baptizaret in nomine Christi, puer esset ne verè baptizatus? Resp. dubium est, an talis sit baptizatus, quia talis minister non vteretur forma tradita à Christo Domino, nec habetur, quod dispensatio in primitiva Ecclesia facta fuerit reuocata, videtur tamen, quod sic baptizans peccaret mortaliter. *Scot. ibid. l. I.*

37 Int. Si daretur casus, quod aliquis esset huiusmodi forma baptizatus, quid esset agendum? Resp. quod in his dubijs seruari debet id, quod haberur *Extr. de Baptif. & eius effect. cap. 2. de quibus du-*

bium:

bium: debet itaque iterum baptizari verbis praemissis, si baptizatus es, non te baptizo, si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. *Scot. ibid. l. K.*

38 Int. Quot modis fit variatio secundum quantitatem? Resp. fit sex modis, primo addendo, secundo interponendo, tertio disiungendo, quarto postponendo, quinto interponendo, sexto subtrahendo verba formæ. *Scot. ibid. l. M.*

39 Int. Si fit variatio verborum secundum quantitatem, seruatur ne forma vera baptismi? Resp. quandoque seruatur, & quandoque non seruatur. *Scot. ibid. l. M.*

40 Int. Si addatur aliquod verbum in forma, seruatur ne vera forma? Resp. quod si tale verbum fuerit repugnans verbis principalibus, vel diminuens non seruatur, vt dicendo: *Ego te baptizo in nomine Patris maioris, Filii minoris, &c.* nam dictiones maioris, vel minoris sunt repugnantes fidei nostræ, & talis non est verè baptizatus. *Scot. ibid. l. M.*

41 Int. Si præponatur aliqua conditio; quæ non existit, seruatur ne forma? Resp. negatiuè, vt dicendo: *Si ego sum omnipotens, ego te baptizo,* tunc non seruatur vera forma, nec fit Sacramentum. *Scot. ibid. l. M.*

42 Int. Vtrum si ponatur aliqua oratio disiunctiva, seruatur vera forma? Resp. negatiuè, nam dicendo: *Ego te baptizo, vel ego te non baptizo,* non est vera forma, & ratio est, quia disiunctiva nihil ponit

nit determinatè quoad alteram partem propositio-
nis, & ideo nullus cum tali forma esset verè baptiza-
tus. *Scot. ibid. l. M.*

43 Int. Si anteponatur formæ, vel postponatur
aliquid verbum, seruatur ne vera forma? *Resp.* quod si
verbum postpositum, vel antepossum est repu-
gnans, tunc non seruatur vera forma, & nihil sit; si
autem verbum non est repugnans, tunc verè bapti-
zat, sed peccat mortaliter. *Scot. ibid. l. M.*

44 Int. Si Sacerdos baptizans interponeret ali-
quid intersecando formam, verè ne baptizaret?
Resp. quod si per interpositionem non interrum-
pitur unitas necessaria (quod iudicari potest ex alijs
actibus humanis) quia tunc manet forma, vt dicen-
do, *ego te baptizo*, postea ad aliquos diceret, *racie-*
recedite, ac deinde prosequeretur, *in nomine Pa-*
tris, &c. talis esse, benè baptizatus; at si interpo-
neretur aliqua oratio distrahens, & interrumpens
unitatem, vt aliqua facetè continens, tunc cum non
possit continuari sermo, forma illa non esset ve-
rè forma, nec parvulus benè baptizatus. *Scot. ibid.*
l. M.

45 Int. Vtrum si subtrahetur formæ aliquod ver-
bum, seruatur vera forma? *Resp.* quod si verbum
est principialis, & necessarium, tunc non remanet
vera forma, nec est verus baptismus. De verbis
non principalibus est aliter omnino sentiendum.
Scot. ibid. l. N.

46 Int. Vtrum si subtrahetur aliqua syllaba per-

fin co-

fincopam, seruaretur vera forma? *Resp.* quod pro-
pter hoc non destruitur vera forma, quia Deus no-
lit omnino determinare hominem ad verba in Sa-
cerdotiis ultra illum modum, quo verba sufficiunt
ad exprimendum conceptum, sicut sunt verba pro-
lata per fincopam, per quæ etiam conceptus loquen-
tis auditur, quamvis hoc sit cauendum in Sacra-
mentis. *Scot. ibid. l. N.*

47 Int. Quid dicendum de Sacerdote per finco-
pam verba forma proferente? *Resp.* quod si hoc
faceret ex infirmitate, vel humana inconsidera-
tione, potest dici, quod non peccaret mortaliter, si
autem ex contemptu, dicendum est, ipsum peccare
mortaliter propter reuerentiam, qua illis verbis
sacramentalibus debetur. *Scot. ibid. l. N.*

48 Int. Quot modis sit variatio secundum qua-
litatem? *Resp.* quod sit tantum secundum termi-
nations pertinentes ad congruitatem verborum.
Scot. ibid. l. O.

49 Int. Si quis baptizando diceret: *Ego te baptizo*
in nomine Patria, & Filia, & Spiritu sancto, verè
baptizaret? *Resp.* affirmatiū, & habetur de Conjec-
t. 4. Can. 86, retulerunt nunciū, vbi Papa respon-
det de Sacerdote sic baptizante, quod si hoc fecit
ex imperitia lingue latine, non intendens inducere
errorem; verè baptizauit; Alter dicendum est non
verè baptizare, & mortaliter peccare. *Scot. ibid. l. O.*

50 Int. Quid requiritur ad hoc, vt ista variatio
non annullet Sacramentum Baptismi? *Resp.* requi-
ritur,

ritur, quod talis congruitas in fine dictionis non prohibeat intelligentiam, & conceptum significatum, per verba, quia si talem conceptum prohiberet, non esset vere Baptismus. *Scot. ibid. l. O.*

51 Int. Quot modis fit variatio quoad Vbi? Resp. quod solum fit talis variatio transponendo verba formae. *Scot. ibid. l. P.*

52 Int. Si quis diceret: *Ego Patris baptizo te in nomine Filii, &c.* esset ne tunc vere baptismus? Resp. negatiuè, quia talis transpositio variat sententiam, & auferit conceptum orationis, ut instituta est. *Scot. ibid. l. P.*

53 Int. Si quis diceret: *Ego te baptizo in nomine Filii, & Patris, & Spiritus sancti,* esset ne bene baptizatus? Resp. affirmatiuè, quia talis transpositio verborum variat tantum ordinem originis, qui debet seruari à ministro ex officio, non tamen hoc est necessarium rarione Sacramenti, quia Personæ Diuinæ quounque ordine sint numeratae, sunt vnum efficiens principale in Baptismo, & vt sic inuocantur. *Scot. ibid. l. P.*

54 Int. Quotuplex est materia Sacramenti Baptismi? Resp. duplex est materia proxima scilicet, & remota, accipiendo tamen materiam, vt supra dictum est de forma scilicet quatenus est aliquid minus principale, & determinabile. *Scot. 4. sent. dif. 3. q. 3. l. A.*

55 Int. Quænam est materia proxima? Resp. materia proxima est ablutio visibilis exterior facta cum

cum aqua, quæ consistit in fieri, quasi actiuè. *Scot. ibid. l. A.*

56 Int. Potest ne aqua ordinata ad Baptismum dici Sacramentum? Resp. negatiuè, & ideo asinina dubitatio illorum fuit, qui dixerunt *caus. I. q. 1. can. 54.* Deinde, ne forte asinus bibat Sacramentum, quia illa ablutio non erat, nisi in fieri, & quamvis aqua possit bibi, & huc, vel illuc transfundi, ablutio non potest hæc pati. *Scot. ibid. l. A.*

57 Int. Quomodo accipitur ablutio in Baptismo? Resp. accipitur formaliter, & actiuè, formaliter, quia requiritur contractus corporis ab aqua, quæ est formalis ablutio; actiuè vero, quia talis ablutio est ab abluento, sicut cum homo dicitur lauare corpus; sola prima non sufficit, quia non est instituta tamquam signum vel pars signi, sed requiritur etiam ipsa lotio effectiuè facta. *Scot. ibid. l. A. B.*

58 Int. Oportet ne, vt per baptismalem ablutionem mundetur corpus? Resp. negatiuè, non enim est necesse, vt per contactum aquæ mundetur corpus à sordibus sed sufficit lotio, vel ablutio in cōmuni corporis ab alio hoc agente, id est cauſante contactum illum. *Scot. ibid. l. B.*

59 Int. Si quis se ipsum ablueret, esset ne vere ablutio? Resp. negatiuè, oportet enim contactum corporis ab aqua fieri ab alio cauſante huiusmodi ablutionem, quæ quidem ablutio est proxima materia huius Sacramenti. *Scot. ibid. l. B.*

60 Int. Quænam est materia remota Baptismi? Resp.

Resp. aqua pura, naturalis, elementaris, hanc pro materia Baptismi instituit Deus. *Scot. ibid. l. B.*

61 Int. Quare huiusmodi aqua naturalis est materia remota Baptismi? Resp. quod alia ratio, vel probatio non habetur, nisi quia sic instituit Christus, quamvis detur ad hoc aliqua congruentia. *Scot. ibid. l. B.*

62 Int. Quenam congruentia est? Resp. hanc esse congruentiam, quia aqua naturalis est frigida, fluida, lucida, necessaria, & communis, & ideo congreuerter Baptismus fit ex aqua, quia Baptismus est ad extinguendum astum concupiscentiae, ad flectendum rigorem inobedientiae, ad illustrandam claritatem fidei, ad introducendum in viam salutis, & est communis omnibus ad salutem. *Scot. ibid. l. O.*

63 Int. Quare habetur, quod debeat esse aqua naturalis? Resp. debet esse aqua naturalis ad differentiam aquae artificialis, quae non est apta ad Baptismum; ipse enim non est aqua, nisi aequinoccia. *Scot. ibid. l. D.*

64 Int. Quare aqua artificialis non est sufficiens ad Baptismum, cum sit similis aquae elementari? Resp. quod licet talis aqua artificialis sit aquae naturali in aliqua qualitate similis cum aqua, non est tamen dissimilis in alia, quam habet a tota specie, qua concluditur esse alterius substantiae: est pariter dissimilis, quia aqua artificialis non est producta ordine, & processu determinato a natu-

ra, sed vniuersaliter fit per actionem ignis, qui non est sufficiens in virtute actiuâ ad corrumpendum, vel convertendum quacumque mixta in aquam elementarem. *Scot. ibid. l. D. G.*

65 Int. Quomodo aqua artificialis non est sufficiens, si est subtilior, quam sit aqua naturalis? Resp. quod aliqua aqua artificialis est subtilior, non ratione simplicitatis, ita quod sit magis simplex, sed bene subtilior, subtilitate virtutis actiuâ, quae non est conueniens aquae elementari. *Scot. ibid. l. G.*

66 Int. Qod intelligitur per aquam puram? Resp. quod cum impuritas sit duplex, una per mixtionem secundum iuxtapositionem, ut aqua lutosa, altera, per mixtionem alterantem à specie, sicut humor mixtus, quando dicitur, quod aqua Baptismi debet esse aqua pura intelligitur ab impuritate per mixtionem alterantem à specie, non primo modo. *Scot. ibid. l. F.*

67 Int. Potestne ex aqua lutosa, vel simili fieri ablutio baptismalis? Resp. quod tunc potest fieri, quando illa impura lutositas non impedit, quin aqua sit conueniens ad ablendum. *Scot. ibid. l. F.*

68 Int. Aqua imbibita farinæ in pasta, vel sponsia, vel in luto spissi, est ne conueniens ad Baptismum? Resp. negatiuè, quia similes quam vis contingunt carnem, non sunt conuenientes ad ablutionem; nec talis contactus est lotio, vel ablutio: ablutio enim est contractus aquæ fluidæ, liberè coniungenti secuti, vel separantis inter cutem, & aliud corpus. *Scot. ibid. l. F.*

69 Int. Vtrum quis posset baptizare in nube, glacie, vel grandine? Resp. negatiuē, quia dum talia sunt, non possunt assignari pro materia conueniente Baptismo, nec ex eis fieri lotio, propter eorum duritatem, sed utique possunt, sit talia essent liquefacta. *Scot. ibid. l. F.*

70 Int. Vtrum in salvia, vel vrina, & huiusmodi, quis posset baptizare? Resp. negatiuē, quia illa sunt mixta alterata quibusdam alterationibus quae constituant alteratum extra speciem suam, & ideo non sunt eiusdem speciei cum aqua; sic habetur *Extr. de Baptif. & eius effect. c. 5. non ut apponeren.*
Scotus ibid. l. F.

71 Int. Posset ne fieri Baptismus in brodio carnium, farinata, Ceruisia, & similibus? Resp. hoc uertit in dubium, quia non est manifestum, quod in illis sit aliquod actuum corruptius speciem aquæ, quod non potest resoluere Theologus, ad quem spectat determinare circa materiam Baptismi ex Biblia, nec Canonista qui talem considerat secundum ordinacionem Ecclesie: sed bene Philosophus naturalis, cuius est inquirere, quæna alteratio transferat aquam à specie sua, & quæ non. *Scot. ibid. l. F.*

72 Int. Quid agendum, si in istis dubijs factus fuerit Baptismus? Resp. quod in dubijs, quantum ad materiam & formam, tres maxima sunt Prima si possibilitatis adest, via tutissima est eligenda; Secunda, si possibilitas non adest, via tutissimè proxima est tenenda; Tertia, cessante impossibilitate,

cautæ

cautæ est supplendum, quod impossibilitas prohibet. *Scotus 4. sent. dist. 3. quest. 2. l. L. & quest. 3. l. F.*

73 Int. Quomodo requiritur aqua ad Baptismum, si Baptismus fluxit à latere Christi, ex quo exiuit flegma? Resp. ex *Innocentio III.* quod illa fuit aqua, quæ exiuit à latere Saluatoris, ut dixit Ioannes, qui testimonium perhibuit veritati, qui flegma dixisset, non aqua si flegma exisset, Hinc Ecclesia aquam in Sacramento Eucharistie misericordiam decrevit, sicuti è silice, à Moysè percussa aqua, non flegma exiuit, quæ aqua, vel fuit ibi de nouo creata miraculosè, vel de componentibus resoluta. At ultra hoc, dicendum est Baptismum fluxisse à latere Christi similitudinari, non propriè. *Scot. 3. sent. dist. 3. q. 3. l. H. I.*

74 Int. Nonne institutus fuit Baptismus, quando Christus baptizari voluit in Iordanè à Ioanne? Resp. negatiuē, quia non fuit Baptismus in forma Christi; Tunc enim Christus dedicauit aquam tamquam materiam idoneam Baptismo suo ex contactu suæ mundissimæ carnis. *Scot. 4. sent. dist. 3. q. 4. l. A.*

75 Int. Nonne institutus fuit Baptismus, quando Christus dixit Nicodemo, nisi quis renatus, &c. *Ioan. cap. 3.?* Resp. negatiuē, quia non est verisimile tam necessarium Sacramentum in conclavi coram persona priuata institui, quæ non debuit esse præco institutionis illius. *Scot. ibid. l. A.*

76 Int. Quot conditiones habuit Baptismus in sui

fui institutione? Resp. quinque conditiones habuit, & rationabiliter, quia est principale Sacramentum legis Euangelicæ, per quod intratus in eius obseruantiam, & ideo primo debuit esse nonum, & proprium isti legi. Secundò debuit esse euidens in significatione, quia ista est lex veritatis euacuans umbram. Tertiò copiosum in collatione gratiæ, hæc enim est lex gratiæ. Quartò facile, quia iugum Christi suave est, & onus eius leue. Quintò debuit esse commune, nam lex Moysis erat ad unum populum, sed lex Euangelica ad totum mundum, & ad omnem sexum, & ætatem. *Scot. ibid. l. B.*

77. Int. Erat ne necessarium simpliciter statim post institutionem Baptismi baptizari? Resp. negatioè, quia nullus tenetur ad aliquod præceptum Divinum, nisi per aliquem idoneum, & autenticum preconem sibi promulgetur, vel fama veridica, & testimonio bonorum, cui debet quilibet rationabiliter credere, reueletur, ideo non statim quis tenebatur baptizari. *Scot. ibid. l. C.*

78. Int. Quoruplex est promulgatio? Resp. duplex est: promulgatio, una per modum consilij, & altera per modum præcepti, & ista utraque promulgatione debebat Baptismus promulgari. *Scot. ibidem l. D.*

79. Int. Ad quod obligat promulgatio per modum præceptis? Resp. non solum obligat ad non contemneendum, sed etiam ad observandum, si fuerit

rit præceptum affirmatum, vel ad cauendum, si fuerit negatum. *Scot. ibid. l. E. F.*

80. Int. Quid dicendum de consilio, & præcepto humano? Resp. quod aliquando licet tam consilium, quam præceptum aliquius hominis superioris contemnere, id est irrationalis, & infructuosum iudicare, sed non licet, dum est Prælatus contemnere, non observando; Et quamvis non teneatur quis necessarij falsam habere opinionem de suo superiore, tamen potest monitionis illius, vel præceptum esse in se irrationalis, & infructuosum, & tunc potest illud præceptum reputare sicut est, & sic contemnere non approbando. *Scotus ibid. l. F.*

81. Int. Quid agendum, si præceptum superioris est irrationalis? Resp. quod tunc rationabiliter, & utiliter laborandum est ad eius reuocationem, & ad correptionem, vel ad amotionem talis Prælati fatuè præcipientis! *Scot. ibid. l. F.*

82. Int. Quenam istarum promulgationum præcessit? Resp. præcessit promulgatio per modum consilij, & hoc congruerens; Primò quia lex Euangelica est perfectissima, & ideo non debuit præcipitanter imponi, sed homines primò ad illam illiciti carentem adhuc sub consilio, vt postea excitatis potuerit imponi sub præcepto; Secundò quia lex vetus non erat mala, sicut est idolatria, & ideo non debuit subito repelliri; debuit enim sepeliri synagoga cum honore, vt ostenderetur fuisse bona pro tempore suo. *Scot. ibid. l. D.*

83. Int. Impositio Baptismi per modum præcepti, euacuauit ne Circumcisionem? Resp. Euacuauit Circumcisionem saltem quantum ad necessitatem, quia tunc non erat amplius necessaria. *Scot. ibid. I. D.*

84. Int. Ad quid obligat promulgatio per modum consilij Divini? Resp. obligat ad non contemnendum, qui enim consilium contemnit, contemnit consilientem in quantum consilientem. *Scot. ibid. I. E. F.*

85. Int. An peccet nolens seruare consilium Divini Euangelicum? Resp. quod contemnentes tale consilium Diuinum tamquam irrationabile, & infructuosum peccant mortaliter. Vnde videant morientes paupertatem Euangelicam, ne forte cum nolint seruare, quia non est necessarium, contemniant, quia tales contemnentes, vel parviperentes contemnunt Christum, qui hanc suavitatem observari tamquam meritoriam, & utiliem ad vitam aeternam. *Scot. ibid. I. E.*

86. Int. Quot tempora assignari possunt in promulgatione Baptismi? Resp. duo tempora assignari possunt; Primum, quo erat sub consilio; secundum, quo erat sub præcepto; Primum duravit a principio, ex quo prædicabatur Euangelium, vel Baptismus per Christum, vel per Apostolos usque ad prædicationem solemnem, & autenticam eiusdem post Ascensionem Christi; secundum vero tempus incepit a die Pentecostes in Hierusalem, in quo

quo die missio Spiritu Sancto solemniter prædicaverunt, & circiter tria millia baptizati sunt. *Att. c. 2. Scot. ibid. I. H.*

87. Int. Incepit ne tempus Baptismi simul apud omnes? Resp. negatiuè, quia quibusdam incepit tempus secundum ad menem, post Pentecosten, aliquibus ad annum, aliquibus ad decem annos, & sic deinceps, sicut eis Baptismus prædicabatur. *Scot. ibid. I. H.*

88. Int. Quot tempora dantur respectu Circumcisionis? Resp. quatuor tempora dantur; Primum, quo erat necessaria; secundum, quo erat utilis, non necessaria; Tertium, quo non erat utilis nec necessaria, sed tantum erat licita; & quartum, quo erat illicita, & mortifera. *Scot. ibid. I. H.*

89. Int. Quomodo se habuit primum tempus Circumcisionis ad primum tempus Baptismi? Resp. quod primum tempus Circumcisionis præcessit vtrumq; tempus Baptismi. *Scot. ibid. I. H.*

90. Int. Quomodo se habuit secundum tempus Circumcisionis ad primum tempus Baptismi? Resp. quod secundum tempus Circumcisionis concomitabatur primum tempus Baptismi, quia ex illo tempore, quo consulebatur Baptismus, non fuit necessaria Circumcisio volenti baptizari, & tunc concurredit vtrumq; cum disiunctione, vt Iudeos eligeret quocumque vellent; licuit enim, & profuit ubi circumcidisti, si voluit. *Scot. ibid. I. I.*

91. Int. Si Iudeus aliquis ante Christi mortem,

ad Christi prædicationem, vel Petri puerum suum, baptizasset, & non circumcidisset, si talis deinde puer mortuus fuisset, fuisset ne saluus? Resp. affirmatiuè, quia receperisset gratiam in Baptismo? Baptismus enim prima sui institutione gratiam conferbat. Scot. ibid. l. F.

92 Int. Quomodo se habuit tertium tempus Circumcisio ad secundum tempus Baptismi? Resp. quod concurrerunt simul, loquendo quantum ad Iudeos usque ad tempus Pauli, qui se purificauit, quo etiam videbantur fratres in Hierolomyis approbare obseruantiam legis, & de ea Paulo consulere. Scot. 4. sent. dist. 3. q. 4. l. I.

93 Int. Quid dicendum quantum ad Gentiles conuersos ad fidem? Resp. quod secundum tempus Baptismi, & quartum tempus Circumcisio concurrerunt simul, saltem post 14. annos à passione Christi, vel circiter, quando Paulus ascendit Hierosolymam ad seniores, ut habetur. Alt. cap. 15. Scot. ibid. l. I.

94 Int. Quando fuit etiam illicita Circumcisio Iudeis conuersis? Resp. quod tempus illud non habetur in sacra scriptura, quia Historica scriptura non perducit tempus Ecclesiæ ultra quintum annum Neronis feliciter non ultra trigesimum annum à passione Domini, quo tempore Iudei conuersi obseruabant legem quod eis licuit; vnde forsitan non fuit omissione, usque ad euercionem Hierusalem, sive ad dispersionem Iudeorum. Scot. ib. l. M.

95 Int.

95 Int. Quando fuit reuocata Circumcisio? Resp. quod loquendo de Gentilibus conuersis, præceptum de Circumcisione fuit reuocatum in III. Concilio Apostolorum auctoritate Petri, & Iacobii, imo auctoritate Spiritus sancti, quia Iacobus dicit cap. 15. *Visum est enim Spiritui sancto, & nobis.* Quantum autem ad Iudeos, supponitur aliquando reuocata, licet tempus reuocationis non fuerit simpliciter explicitum in scriptura. Scot. ibid. l. Q.

96 Int. An Paruuli sint baptizandi? Resp. affirmatiuè, quia dicit D. August. l. de fide ad Petrum, *Paruulos, qui sine sacramento Baptismi de hoc saculo transerant, aeterno supplicio puniendos,* (aeterno supplicio damni, non sensus) Paruuli enim contrahunt peccatum originale ad cuius delectionem, quæ necessaria est ad salutem, ipsis sunt baptizandi, nam contra culpam originalem institutus est Baptismus. Scot. 4. sent. dist. 4. q. 1. l. A.

97 Int. Quomodo Paruuli sunt baptizandi, si Baptismus est contra peccatum, quod non reperitur in illis, cum non habeant usum rationis, qui requiritur ad peccatum? Resp. quod licet requiratur ad peccatum usum rationis, id est, quod peccatum sit voluntarium ut dicit D. Aug. tamen intelligitur de peccato actuall, non de originali, quod tamen fuit voluntarium in Adam, & hoc sufficit. Scot. ibid. l. A.

98 Int. Paruuli baptizati recipiunt ne effectum Baptismi? Resp. affirmatiuè, sed hoc est mere, creditum,

ditum, non enim datur aliqua ratio naturalis, per quam probari possit; quoniam sicut est creditum peccatum originale per Baptismum remitti, ita est creditum parvulis gratiam infundi. *Scot. 4. sent. dist. 4. q. 2. l. A.*

99. Int. Quomodo Parvuli possunt recipere gratiam, si gratia infunditur cum fide, quam parvuli non habent, quia fides, ut dicit D. Paulus est exaudita? Resp. quod duplex est fides, acquisita scilicet, & infusa: acquisita est per auditum, infusa non est per auditum, & hanc parvuli habent. *Scot. ibid. l. A.*

100. Int. Quomodo possunt recipere gratiam Baptismi Parvuli, qui non coniunguntur Deo, cum coniunctio sit per fidem, quam Parvuli non possunt habere ante Baptismum? Resp. Quod illa gratia datur per aliquam causam meritoriam, nempe Christum, qui meruit primam illorum coniunctionem cum Deo, praeter quam gratia alia non datur in parvulis recipientibus Baptismum, qua Deo coniunguntur licet huiusmodi causa dicatur extrinseca. *Scot. ibid. l. A.*

101. Int. Vtrum gratia baptismalis, quae dicitur prima, possit recipi absque Baptismo? Resp. affirmatue, si loquamur de adultis; nam per aliquem bonum motum meritorium de congruo disponentem ad illam, gratia prima confertur; quia talis motus, ut opus intrinsecum, aliquo modo acceptatur tamquam meritum de congruo. *Scot. 4. sent. dist. 14. quaest. 4. l. D.*

102. Int.

102. Int. Potest ne parvulus existens in utero matris, baptizari? Resp. quod si omnes partes corporis pueri fuerint in utero matris, tunc baptizari non potest, quia Baptismus est ablution in aqua, at parvulus in utero existens non potest ablui, quia aqua non tangit eum immediate; si autem appareret extra matris uterum aliqua pars principalis, tunc potest baptizari in illa parte. *Scot. 4. sent. dist. 4. q. 3. l. A.*

103. Int. Si parvulus involueretur pellicula, vel corio, & poneretur in aqua esset ne baptizatus? Resp. quod si aqua non tangeret corpus, non esset baptizatus; si vero tangeret, esset utiq; baptizatus. *Scot. ibid. l. A.*

104. Int. Si quis proiecere de ponte puerum in aquum, ut baptizaret, esset ne baptizatus? Resp. quod non, quia illa proiectione non esset ordinata ad vitam, seu ad lotionem sed potius ad mortem. *Scot. ibid. l. A.*

105. Int. Vtrum si in utero matris pueri existens, solum appareret caput esset baptizandus? Resp. affirmatiue, quia in illa parte potest fieri ablution; non enim est de necessitate, quod talis ablution fiat per totum corpus, & si poscea exiret, non esset iterum baptizandus, quia in illa parte intelligitur simpliciter baptizatus, sicut illi numero tria milia, qui in die Pentecostes fuerunt per aspersionem baptizati. *Scot. ibid. l. A.*

106. Int. Sit autem appareret pars minus principalis,

palis, sicuti manus, vel pes, esset ne puer baptizandus in illa parte? Resp. affirmatiuè, quia in illa parte est tota anima, licet in ea non sit omnis sensus, sicuti in capite, at si postea viuus nascetur, esset sub conditione baptizandus, ut docetur *extra de Baptismo, & eius effect. cap. 2. de quibus. Scot. ibid. l. B.*

107 Int. si puer moreretur postea in utero matris, quid dicendum? Resp. credendum est, quod Deus suppleret illud, quod impotentia impediret, & talis esset sepeliendus in terra benedicta. *Scot. 4. sent. dist. 4. q. 3. l. B.*

108 Int. Quomodo Sacramentum Baptismi non potest in utero matris conferri, si Adae peccatum in utero matris contrahitur? Resp. quod utique in utero matris contrahitur peccatum originale, in quo etiam potest Deus conferre aliquod donum supernaturale, per quod potest iustificare parvulum, sicut habetur de Hieremia, de Ioanne, & de Beatisima Virgine Maria, sed non per illud Sacramentum, quia dum est in utero matris, non est huius Sacramenti capax. *Scot. ibid. l. C.*

109 Int. Si puer in utero matris potest liberari a seruitute corporali, quare non potest liberari a seruitute spirituali per Baptismum? Resp. non esse paritatem, quia quantum ad seruitutem temporalem, filius, dum est in utero matris, non est distinctus a matre; non enim quis habet dominium in pueru, nisi quia in Matre. De seruitute vero spirituali

tuali non est sic, quia respicit distinctam personam, & ideo puer in utero matris, cum sit distinctus a matre, sicut extra uterum, indiget specialiter distincta libertate, quæ per Baptismum habetur. *Scot. ibid. l. C.*

110 Int. Si mater grauida occideretur propter fidem, vtrum Parvulus in utero existens pateretur propter fidem? Resp. affirmatiuè, & baptizaretur Baptismo sanguinis; nam si puer extra uterum occideretur pro iustitia, vel fide, etiam non baptizatus, reciperet Baptismum sanguinis, sic rationabile est, quod Deus non contemnet cum pro simili casu in utero matris paclum. *Scot. ibid. l. A.*

111 Int. An Adultus fatuus, vel furiosus a nativitate, qui numquam est usus ratione, nec modo vtitur, sit baptizandus? Resp. quod si talis adultus speratur, quod sit curandus, debet expectari ad tempus curationis, ut cum maiori reverentia suscipiat Sacramentum; si vero de huiusmodi curatione desperatur, statim debet baptizari, quia nulli Deus, excludit remedium ad salutem. *Scot. 4. sent. dist. 4. q. 4. l. B.*

112 Int. Si aliquis adultus aliquando usus est ratione ante Baptismum, sed dum vult suscipere Baptismum, caret tali usu, esset ne baptizandus? Resp. quod talis debet conferri quomodo se habuit ante infirmitatem, quia si prius in sanitate existens obrabat Baptismum, & immediate postea euaserit demens, tunc censendus est habitualiter

consentiens, & sic est baptizandus; si vero prius erat dissentiens, tunc debet censeri habitualiter dissentiens, & non debet baptizari. *Scot. ibidem L. B.*

113 Int. Quid intelligendum est per illud immediatè? Resp. intelligendum est, quod inter usum rationis, & parentum illius, non intercedat alius actus voluntatis intermedius, quia ille potuisse esse actus oppositus, & sic vel fuisset, vel non fuisse baptizandus, eo modo, quo adultus se habuisset ad talem usum. *Scot. ibid. l. B.*

114 Int. Expedit ne talem baptizare; multa enim licent, que non expediunt? Resp. quod si speretur eum redditum ad sanitatem, & ad usum rationis, tunc magis expedit expectare tempus, quo utatur ratione, ut de dormiente tempus vigilie expedit expectare, & de furioso tempus lucidi intervallo; si autem non speratur sanitas, ut de illo, qui incidit in perpetuum impedimentum usus rationis, cum expedit baptizare, si tamen est capax Baptismi, quia alias exponeretur periculo damnationis. *Scot. ibid. l. B.*

115 Int. Adultus habens usum rationis, sed non consentiens, est ne baptizandus? Resp. quod non consentiens potest dupli modo sumi, uno modo contrarie, alio negatiue; negatiue, quatenus negat actualem consensem; contrarie, quatenus ponit actualem dissensem, & hoc modo dupliciter, uno modo dissentiens actu simpliciter, alio modo secundum

dum quid, si accipiatur non consentiens contrarie utroque modo, non debet baptizari, & si baptizetur, non recipit Baptismum, quia Deus non vult aliquem inutum ascribere familiæ sue, quod fit per Baptismum. *Scot. 4 sent. dist. 4 q. 4 l. C. D.*

116 Int. Si aliquis adulterus non consentiens utroque modo, nec reclamans, nec protestans aliquo signo exteriori baptizaretur, deberet ne cogi ad obseruantiam Christianæ legis? Resp. maxime deberet cogi, nec potest in hoc Ecclesia argui, quod isti nolenti, tamen non reclamanti fiat iniuria, minus malum est, quod invitus seruet legem Christianam, quam quod impunè permittatur agere contra illam, quia minus malum est invitum aliqua bona facere, & mala fugere, quam impunè liberè mala agere, & bona dimittere. *Scot. ibid. l. B.*

117 Int. Si adultus simpliciter consentiens, & secundum quid dissentiens recipiat Baptismum, idest, eo modo, quo Ecclesia conferit, vere ne reciperet Sacramentum? Resp. affirmativè, quia talis simpliciter est volens, licet nolens secundum quid, de quo loquitur Concilium Toletanum, quod allegatur *Extr. de Baptij. & eius effect. cap. 3. Maiores Ecclesie. 9. Propter quod. Qui iam pridem ad Christianitatem coacti sunt, &c. quia iam constat eas Sacramentis Diuinis associatos, &c. Oportet, visiblemente, quam necessitate suscepere, tenere cogantur, ne nomen Domini blasphemaretur & fides, quam suscepereunt, visiti, ac contemptibilis habeatur. Scot. ibid. l. E.*

118 Int. Quid est consentire simpliciter, & dissentire secundum quid? Resp. est consentire in illam ablutionem Baptismi fulciriendam, e modo, quo consertur ab Ecclesia, & nolle, si posset evadere tormenta, quia non credit eam aliquid valere, quod patet de projiciente merces in mare, ut fugiat submersionem, hic vult simpliciter projicere merces, quia voluntas mouet imperando potentiam motiuam ad projiciendum tamen est nolens secundum quid, hoc est, sub conditione, quia nollet, si posset alio modo salvare vitam. *Scot. 4. sent. dist. 4. quest. 4. l. C.*

119 Int. Quomodo quis potest esse consentiens, & dissentiens modo praedicto? Resp. per exemplum, est aliquis, qui non credit verba incantationis posse habere aliquem effectum, tamen concedit incantanti, quod dicat illa verba super cum ea intentione, qua ipse solet ea dicere, dicendo in corde suo, valeant quantum valere poterunt, iste vere dicitur incantatus, & si talis incantatio super aliquem diceretur consecratio diabolo, ille esset diabolo consecratus: sic dicendum est de Baptismo collato simpliciter consentienti, & secundum quid dissentienti. *Scot. ibid. l. E.*

120 Int. Quenam est differentia inter baptizatum, qui sit dissentiens simpliciter, & baptizatum, qui sit dissentiens secundum quid? Resp. hanc esse differentiam, quia simpliciter dissentiens non recipit Sacramentum, & ideo cessante dissensi, esset

esset simpliciter baptizandus: dissentiens vero secundum quid tantum, si fuerit baptizatus, cessante tali dissensi, non est iterum baptizandus. *Scot. ibid. l. E.*

121 Int. Si quis non consentiat tantum negatiue recipit ne Baptismum? Resp. quod recipit Sacramentum, si consentit virtualiter, quia noluit Deus obligare hominem ad impossibile, vel secundum statum huius vitae nimis difficile, sicut est non distrahi pro hoc statu, & ideo noluit Deus posse salutem hominis in ista conditione, si non distrahit, quod etiam dicitur de Sacerdote celebrante. *Scot. ibid. l. F.*

122 Int. Quisnam dicitur habitualiter consentiens? Resp. ille dicitur tali modo consentiens, qui aliquando habuit consensum actualiem, non interueniente dissensi, sicut dictum est supra defensio, talis enim sic vtens ratione recipit Sacramentum; quia non videtur propter aliquam conditionem, quod sit minus capax, si vtitur ratione, quam si prius usus est, & non vtitur nunc, sed in tali non vrente nunc, prius tamen usus sufficeret habitualis consensus, sic igitur dicendum videtur de habitualiter prius consentiente. *Scot. 4. dist. 4. quest. 4. l. H.*

123 Int. Vtrum adulterus vtens ratione, negatiue se habens in assensi, & dissensi, tam actualiter, quam habitualiter, sit capax Baptismi? Resp. quod licet talis casus sit difficilis, tamen, si daretur, non

50

De Baptismo

est capax Baptis̄, quia ex quo vtrit ratione,
oportet, quod habeat devotionem aliquam ad Sa-
cramentum, si dicitur illi valere, aliter videretur
Sacramentum contemnere. Sc̄. ibid. l. I.

124 Int. Adultus non respondens pro se, vt dor-
miens, potest ne baptizari? Resp. affirmatiue, dum-
modo esset habitualiter consentiens, licet conve-
tudo rationabilis, & laudabilis Ecclesie, aliud expo-
stulerit, vt scilicet adultus respondeat pro se ipso, at-
tamen non expedit baptizari, sed expectare tempus,
qui actualiter consentiat. Sc̄. ibid. l. L.

125 Int. Vtrum renuntiare diabolo, & pompis
eius sit de necessitate Sacramenti? Resp. quod cum
votum de renuntiando diabolo, & pompis eius sit
præcedens Baptismum, non est de Sacramenti ne-
cessitate, sed pertinens tantum ad eius solemnita-
tem. Sc̄. ibid. l. X.

126 Int. Quis est fictus? Resp. fictus dicitur ille,
qui aliud prætendit interius, & aliud habet exterius.
Sc̄. 4. sent. dist. 4. q. 5. l. A.

127 Int. Si aliquis adultus ostenderet se recipie-
re illam ablutionem baptismalem eo modo, quo
confertur ab Ecclesia, & tamē oppositum habe-
ret in anima recuperet ne Sacramentum, & gra-
tiā? Resp. negatiue, quia talis est simpliciter no-
lens respectū ablutionis Sacramentalis, licet sit vo-
lens respectū ablutionis simpliciss. & si postea iste
recederet à fictione, esset baptizandus. Sc̄. 4. sent.
dist. 4. quest. 5. l. A.

128 Int.

128 Int. Potest ne Ecclesia illum cogere ad ob-
seruandam Christianam legem? Resp. maximē,
quia Ecclesia iudicat de manifestis, & præsumit
partem meliorem, quando signa talem partem
prætendent, sicut est in casu, & ideo, cū Ecclesia
præsumat illum consensisse in ablutionem Sacra-
mentale, posset eum cogere ad obſervantiam fi-
dei Christianæ. Sc̄. 4. sent. dist. 4. q. 5. l. A.

129 Int. Est aliquis adultus, qui fingit se eslō di-
ſpolitum ad recipiendum Sacramentum, & tamen
non est dispositus interius, vel quia non habet ve-
ram fidem, vel quia habet aliquid peccatum
mortale tunc in actu, vel peccatum, de quo nullo
modo attenit, vel conteritur, talis recipit ne Ba-
ptismum? Resp. quod si loquamur de effectu, mi-
nimē recipit, quia nolentem Deus non iustificat, &
per obicem non recipit adultus hoc modo fictus
gratiā Baptismi. Si loquamur de Baptismo recipi-
vit utique, pura illam ablutionem, propter traditur ab
Ecclesia. Sc̄. ibid. l. A.

130 Int. Quid agendum erit, cū videatur iste
esse perplexus, quia non patet sibi via salutis, cū
non possit iterum baptizari? Resp. quod utiq; non
potest reiterari Baptismus in tali ficto, non tamen
est perplexus, cū patet ei via salutis per veram
penitentiam de illa fictione. Sc̄. ibid. l. B.

131 Int. Quare Baptismus non est reiterabile?
Resp. hoc fecit Deus, ne propter plenam remissio-
nem, quae fit tam pœna, quam culpe per Ba-

pui;

prisnum, daretur occasio s^epius delinquendi. *Scot.*
ibid. l. C.

132. Int. Quomodo factus habebit gratiam baptismalem, vel effectum Baptismi? Resp. per poenitentiam, per quam remittitur illa fictione; & ponitur casus; Adultus namque habens septem peccata mortalia, sed de sex solum est attritus, septimum vero peccatum actus illi placet, tunc illud septimum est causa fictionis, imo peccauit nouo peccato, propter irreuerentiam factam Baptismo, tunc non est necesse quod iterum de septem atteneratur, sed sufficit, quod vere poeniteat de illo septimo, & de illa fictione, & sic illa fictione rececente, quae fuit impedimentum effectus, Deus confert gratiam baptismalem, contra alia peccata, quae fuissent deleta in Baptismo, nisi fictio occurrisset. *Scot. 4. sent. dist. 4. quest. 5. l. C.*

133. Int. An tunc esset dimidiata poenitentia? Resp. quod non esset dimidiata poenitentia, quia poenitentia vera perfecte reconciliat Deo, & per consequens nullum peccatum relinquit, pricipue loquendo de peccatis post Baptismum, quae omnia sunt objectum poenitentiae; sed quando sunt commissa ante Baptismum, non sunt omnia obiectum poenitentiae, & ideo licet sex per Baptismum delectantur, septimum vero, quod fuit causa fictionis, delectatur per poenitentiam, non dicitur poenitentia dimidiata, vel venia, sed tota a Deo. *Scot.*
ibid. l. D.

134. Int.

134. Int. An possit dici quod illa sex peccata delectantur per poenitentiam, si remanent post Baptismum? Resp. Quod utique peccatum commissum, vel omnino inherens post Baptismum, quatenus scilicet de illo non fuit contritus non deletur, nisi per poenitentiam, sed illa sex fuerunt commissa prius, & nullum illorum fuit causa, quod ipsa non fuissent deleta, sed solum illud septimum, & ideo de illo sufficit contritio, vel confessio, vt Baptismus suam efficaciam tribuat. *Scot. ibid. l. D.*

135. Int. Quenam est differentia inter modum remittendi peccata per Baptismum, & modum remittendi peccata per poenitentiam? Resp. quod in Sacramento Poenitentiae Sacerdos dimittit peccata per modum iudicij, & arbitrij, sed in Baptismo non dimittit, nisi virtute Sacramenti absque iudicio, vel arbitrio. *Scot. 4. sent. dist. 6. q. 1. l. D.*

136. Int. Quenam peccata expellit Baptismus? Resp. omne peccatum, quod infuit usque tunc, culpam vero que tunc inest actu, vel que actu de nouo committitur, vel de qua nulla est contritio, non expellit, non est defectu Baptismi, sed quia inuenit obicem contrariae voluntatis. *Scot. 4. sent. dist. 4. q. 5. l. H.*

137. Int. Quisnam grauius peccat factus in Baptismo, vel lapsus post Baptismum? Resp. quod lapsus quantum ad aliquid grauius peccat, quia cadit a prima gratia, factus tamen grauius peccat, quia facit irreuerentiam Sacramento. *Scot. ibid. l. F.*

138. Int.